

зрілості складають професійно-значущі характеристики професійної зрілості, які сприяють успішному професійному становленню педагога [1].

Професійна підготовка вчителів є інтеграцією їх професійного становлення та особистісного розвитку, як системний процес, який обумовлений взаємозв'язками компонентів особистісної зрілості. Саме ця системність дає можливість визначити провідні якості особистості, яка виступає суб'єктом професійно-педагогічного процесу, її становлення та взаємозв'язки в освітньому середовищі. Головним у формуванні професійної зрілості вчителя є власне сам компонент професійної зрілості, а саме, креативність та ініціативність у вирішенні професійно-педагогічних ситуацій та високий показник їх реалізації, компетентність [4].

Висновки й перспективи подальших розвідок. Здійснений нами огляд літературних джерел показав, що професійне зростання педагога неможливе без формування професійної зрілості, яке відбувається в процесі професійної підготовки, де вчитель оволодіває професійно-педагогічними компетентностями, які складаються з компонентів особистісної зрілості.

Література

1. Зеер. Э. Ф. Модернизация профессионального образования: компетентностный подход: [учебное пособие] / Э. Ф. Зеер, А. М. Павлова, Э. Э. Сыманюк. М.: Московский психолого-социальный институт, 2005. 216 с.

2. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: [монографія] / Н. М. Бібік, Л. С. Ващенко, О. Я. Савченко; під заг. ред. О. В. Овчарук. К.: «К.І.С.», 2004. 112 с.

3. Мироненко Т. П. Формування громадянської зрілості у майбутніх учителів: автореф. дис. канд. пед. наук. Одеса, 2001. 19 с.

4. Особистісно орієнтовані технології навчання і виховання у вищих навчальних закладах: [колективна монографія] / [В. Андрущенко, Н. Дівинська, Б. Корольов та ін.; за заг. ред. В. Андрущенка, В. Лугового]. К.: Педагогічна думка, 2008. 256 с.

5. Штепа О. С. Пропріум зрілої особистості. *Практична психологія та соціальна робота*. № 2. 2004. С. 26–35.

УДК 378.147

Вітенко І.М.

кандидат географічних наук,
заступник директора з науково-методичної
роботи та міжнародного співробітництва ТОКІППО
vitek_@i.ua

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ З ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ОСОБИСТОСТІ

Нинішню епоху розвитку людської цивілізації звично називаємо космічною, електронною, ядерною, зважаючи на досягнення людства й науково-технічний прогрес. Водночас це епоха екологічної кризи у взаєминах суспільства і природи. Екологічні проблеми, досягши планетарного масштабу,

утворюють нову соціальну реальність. І їх вирішення залежить насамперед від рівня екологічної культури населення усієї Землі. Не виняток і мешканці України, які перебувають у стані глибокої екологічної кризи, що не тільки вразила природні системи, середовище життєдіяльності людей, а й позначилася на здоров'ї населення.

Подолати глобальну екологічну кризу можна, лише змінивши суспільну психологію, виховавши ціннісне ставлення до природи, сформувавши світоглядну свідомість людини. Тож на сучасному етапі вкрай важливу роль почала відігравати екологічна підготовка. Екологічні завдання, навички, переконання потрібні кожному для мотивації своєї поведінки у природі, виховання почуття особистої відповідальності за стан довкілля, усвідомлення місця людини в природі, вміння прогнозувати особисту діяльність і діяльність інших людей, цінувати та оберігати природу рідного краю і власне здоров'я. Тому екологічна освіта сьогодні розглядається як соціальне замовлення науці і практиці. Вона має взяти на себе основну відповідальність за вирішення завдань формування екологічної культури нового покоління людей [1].

Розглянемо сучасні підходи до організації роботи з формування екологічної компетентності особистості на матеріалах реалізації II (концептуально-діагностичного) етапу інноваційного освітнього експерименту регіонального рівня на тему «ЕКО-школа» у закладах освіти Тернопільської області:

1. Розроблення та обґрунтування концепції формування екологічно безпечного здоров'язбережувального освітнього середовища у закладах освіти Тернопільської області.

Розроблено та обґрунтовано концепцію формування екологічно безпечного здоров'язбережувального освітнього середовища у закладах освіти Тернопільської області, метою якої є розробка, теоретичне обґрунтування й експериментальна перевірка ефективності моделі формування екологічно безпечного здоров'язбережувального освітнього середовища, спрямованого на всебічний гармонійний особистісний розвиток школярів; сприяння вирішенню проблем інноваційного розвитку закладів освіти Тернопільської області з урахуванням пріоритетів збереження та зміцнення здоров'я всіх суб'єктів освітнього процесу; формування навичок експериментальної роботи та науково-дослідної діяльності; забезпечення створення педагогічних умов для впровадження дослідницького методу навчання.

Основу концепції складають загальні положення, в яких обґрунтовано актуальність застосування сучасних теоретичних і методологічних основ щодо створення інноваційної системи формування екологічно безпечного здоров'язбережувального освітнього середовища у закладах освіти Тернопільської області, визначено: нормативно-правові основи, методологічні засади, підходи, принципи та психолого-педагогічні умови формування екологічно безпечного здоров'язбережувального освітнього середовища у закладах освіти Тернопільської області.

Відповідно до мети концепції окреслено такі завдання:

- охарактеризувати зміст і структурні компоненти формування екологічно безпечного здоров'язбережувального освітнього середовища у закладах освіти Тернопільської області;

- розробити та обґрунтувати модель формування екологічно безпечного здоров'язбережувального освітнього середовища у закладах освіти Тернопільської області;

- створити умови для формування інноваційного середовища для забезпечення розвитку екологічної освіти в закладах освіти Тернопільської області;

- розробити та обґрунтувати критерії, показники, рівні ефективності формування інноваційного розвитку закладів освіти Тернопільської області, готовності педагогів до здійснення такої діяльності;

- розробити методичку формування екологічно безпечного здоров'язбережувального освітнього середовища у закладах освіти Тернопільської області;

- розробити діагностичний інструментарій, методички, необхідні для проведення інноваційного освітнього експерименту регіонального рівня на тему «ЕКО-школа».

Сформульовано стратегічні напрями реалізації завдань концепції, а саме:

- реалізація наскрізних змістових ліній «Екологічна безпека і сталий розвиток», «Здоров'я і безпека»;

- формування в сучасного покоління екологічної культури засобами інноваційного освітнього експерименту регіонального рівня «ЕКО-школа»;

- розробка концептуально нового підходу до формування здорової особистості з креативним мисленням, розвинутою комунікацією, аксіологічними та практичними навичками;

- проведення експериментальної перевірки визначення ефективності реалізації наскрізних змістових ліній «Екологічна безпека і сталий розвиток», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» із використанням кращого вітчизняного та зарубіжного педагогічного досвіду;

- розробка оновленої системи науково-методичного забезпечення відповідно до вимог нової української школи.

- підвищення якості екологічної освіти в закладах освіти Тернопільської області;

- акумулювання ідей для подальшого розвитку екологічної освіти в умовах нової української школи.

Серед форм і методів процесу формування екологічно безпечного здоров'язбережувального освітнього середовища у закладах освіти Тернопільської області пріоритетна роль належить активним та інтерактивним формам і методам, що ґрунтуються на демократичному стилі взаємодії, спрямованій на розвиток творчих здібностей, критичного мислення, творчої ініціативи, кооперації тощо. До них належать:

- інтегровані уроки, які поєднують предмети загальноосвітнього циклу для ґрунтовного і всебічного вивчення природних явищ;

- тренінги, майстер-класи, вікторини, виставки, конкурси, змагання, наукові пікніки тощо;

- інтегровані навчальні курси, факультативи, курси за вибором, гуртки;

- індивідуальні освітні траєкторії здобувачів освіти;

- індивідуальні програми розвитку осіб з особливими освітніми потребами;

- організація проектної творчої діяльності учнів.

Основними засобами реалізації концепції визначено:

- введення в навчальний план факультативів і курсів за вибором еколого-природничого та здоров'язбережувального спрямування, що сприятиме всебічному розвитку школярів та формуватиме гуманістичний світогляд;

- надання учням можливості спробувати себе в різних видах проектної, експериментальної та дослідницької діяльності;

- раннє або поглиблене вивчення дисциплін еколого-природничого та здоров'язбережувального спрямування;

- надання учням можливостей вибору профілю навчання й темпу засвоєння навчального матеріалу;

- організація освітньої діяльності на основі інтеграції навчальної та позакласної роботи із залученням усіх суб'єктів освітнього процесу;

- надання широкого спектру додаткових освітніх послуг еколого-природничого та здоров'язбережувального спрямування.

Очікуваними результатами реалізації концепції передбачено:

- формування у випускників освітніх закладів та інших учасників освітнього процесу екологічної культури та системних знань про здоровий спосіб життя, розвиток практичних навичок щодо вирішення екологічних проблем, ймовірні шляхи їх розв'язання;

- розуміння всіма учасниками освітнього процесу необхідності докорінних змін у процесі взаємодії людини з природою, виявлення активної громадянської позиції щодо випадків порушень у сфері охорони природи;

- формування у молодого покоління активної позиції та ініціативності щодо їх участі в екологічній діяльності на регіональному рівні;

- формування креативного мислення в усіх учасників освітнього процесу;

- реалізація наскрізних змістових ліній «Екологічна безпека і сталий розвиток», «Здоров'я і безпека»;

- формування у здобувачів освіти навичок здорового способу життя, раціонального харчування, мотивації до боротьби зі шкідливими звичками;

- набуття основ знань щодо сталого розвитку свого регіону та країни в цілому;

- формування умінь і навичок створення екологічно безпечного здоров'язбережувального освітнього середовища;

- характеристика змісту і структурних компонентів сформованості екологічно безпечного здоров'язбережувального освітнього середовища у закладах освіти;

- уточнення й обґрунтування критеріїв, показників та рівнів сформованості екологічно безпечного здоров'язбережувального освітнього середовища у закладах освіти;

- розробка методики формування екологічно безпечного здоров'язбережувального освітнього середовища у закладах освіти;

- розробка науково-методичного забезпечення формування екологічно безпечного здоров'язбережувального освітнього середовища у закладах освіти;

- проведення діагностування сформованості екологічно безпечного здоров'язбережувального освітнього середовища у закладах освіти за допомогою відповідного діагностичного інструментарію;

- трансформація традиційної системи освіти в інноваційну з урахуванням потенційних можливостей та освітніх потреб замовників освітніх послуг;

- формування інноваційної культури педагогів, зокрема, розвиток їх критичного мислення, ініціативності та відповідальності за результати власної професійної діяльності.

2. Розроблення діагностичного інструментарію, методик, необхідних для проведення експерименту «ЕКО-школа».

На основі відповідних критеріїв та показників розроблено діагностичний інструментарій дослідження готовності до інноваційної діяльності закладу освіти у вигляді діагностичних карт для педагогічних працівників, учнів початкової, основної та старшої школи, батьків.

Діагностування було проведено під час II (концептуально-діагностичного) етапу інноваційного освітнього експерименту регіонального рівня «ЕКО-школа» відповідно до програми його реалізації.

Стратегічне планування та організація методичної роботи під час реалізації інноваційного освітнього експерименту регіонального рівня «ЕКО-школа» відбувається на основі:

- створення та активного використання єдиного інформаційно-комунікаційного простору (віртуальний кабінет лабораторії науково-дослідного та навчально-методичного забезпечення дисциплін еколого-природничого спрямування на сайті ТОКШПО, сторінка творчої лабораторії «Реалізація інноваційного освітнього експерименту регіонального рівня «ЕКО-школа» у Facebook тощо);

- надання адресної методичної допомоги закладам освіти, що беруть участь у реалізації інноваційного освітнього експерименту регіонального рівня «ЕКО-школа», з питань формування екологічно безпечного здоров'язбережувального освітнього середовища;

- обміну досвідом під час методичних заходів різних рівнів;

- постійного науково-методичного супроводу і консультування науково-педагогічними та педагогічними працівниками ТОКШПО;

- здійснення моніторингу ефективності роботи з реалізації мети і завдань дослідно-експериментальної роботи.

Методистами лабораторії науково-дослідного та навчально-методичного забезпечення дисциплін еколого-природничого спрямування ТОКШПО організовано та проведено такі методичні заходи у цьому напрямку:

- онлайн-воркшоп обласної творчої лабораторії педагогічних працівників «Реалізація інноваційного освітнього експерименту регіонального рівня «ЕКО-школа» 14.05.2020 р.;

- веб-засідання обласної творчої лабораторії педагогічних працівників «Технології науково-методичного супроводу керівних, науково-педагогічних та педагогічних працівників ЗЗСО у реалізації інноваційного освітнього експерименту регіонального рівня на тему «ЕКО-школа» 09.06.2020 р.;

- онлайн-воркшоп обласної творчої лабораторії педагогічних працівників «Організація інструктивно-методичного супроводу інноваційного освітнього експерименту регіонального рівня на тему «ЕКО-школа» 28.09.2020 р.;

- онлайн-тренінг «Формування екологічно-толерантної особистості та створення освітнього простору шляхом використання навчальних програм проектування озеленення територій для використання у професійній діяльності учасників освітнього процесу» 23.10 та 11.11.2020 р.;

- онлайн засідання круглого столу «Інноваційна освітня діяльність – основа модернізації сучасних закладів загальної середньої освіти в процесі становлення нової української школи» 13.11.2020 р.;

- онлайн-тренінг «Реалізація дослідно-експериментальної роботи «Здоров'язбережувальна технологія «Навчання у русі» в основній та старшій школі» 25.11.2020 р.;

- онлайн засідання круглого столу «Модернізація сучасних закладів загальної середньої освіти шляхом інноваційної освітньої діяльності як одного з аспектів становлення нової української школи» 10.12.2020 р.

Учасниками творчої лабораторії «Реалізація інноваційного освітнього експерименту регіонального рівня «ЕКО-школа» розроблено і обґрунтовано авторські освітні програми курсів за вибором, інтегрованого курсу та позашкільної освіти.

На засіданнях педагогічних та методичних рад закладів освіти, які беруть участь у реалізації інноваційного освітнього експерименту регіонального рівня «ЕКО-школа», було розглянуто ряд важливих питань щодо:

- реалізації II (концептуально-діагностичного) етапу інноваційного освітнього експерименту регіонального рівня «ЕКО-школа»;

- участі, організації та проведення методичних, освітніх та виховних заходів у рамках експерименту;

- аналізу діагностичних та моніторингових заходів (звітні матеріали, надіслані закладами освіти, що беруть участь у реалізації інноваційного освітнього експерименту регіонального рівня «ЕКО-школа»).

3. Розроблення та обґрунтування моделі формування екологічно безпечного здоров'язбережувального освітнього середовища в закладах освіти Тернопільської області.

Розроблено та обґрунтовано модель формування екологічно безпечного здоров'язбережувального освітнього середовища в закладах освіти Тернопільської області.

На даному етапі дослідження модель формування екологічно безпечного здоров'язбережувального освітнього середовища в закладах освіти

Тернопільської області запропоновано для обговорення та обґрунтування у закладах освіти, що беруть участь у реалізації інноваційного освітнього експерименту регіонального рівня «ЕКО-школа».

4. Створення умов для формування інноваційного середовища і забезпечення розвитку екологічної освіти в ЗЗСО Тернопільської області.

Зкладами освіти, що беруть участь в інноваційному освітньому експерименті регіонального рівня «ЕКО-школа», у рамках II (концептуально-діагностичного) етапу експерименту, було проведено ряд заходів щодо формування екологічно безпечного здоров'язбережувального освітнього середовища в закладах освіти Тернопільської області, наприклад:

Заліщицькою державною гімназією м. Заліщики Тернопільської області регулярно організовуються естетичні зони у фойє під час проведення виховних заходів; щорічний конкурс «Замість ялинки – Різдвяний букет»; на кожному поверсі встановлено ящики для роздільного збору сміття; активно проводиться озеленення як приміщення гімназії, так і прилеглої території – подвір'я, клумб, зон відпочинку, пам'ятника Борцям за волю України, на яких висаджують рослини, створюючи цікаві тематичні композиції; учителем географії та природознавства Олексюк О. М. організовано реалізацію проєкту з озеленення територій та вирощування культурних і декоративних рослин, проєкт викликав жвавий інтерес в учнів і його результати були представлені на блогах гімназії та педагога; інший проєкт – «Кульбабка» (координатор Лугофет О. М.), у якому інтегровано знання учнів із різних предметів і спрямовано їх на вирішення практичних завдань, результатом якого стало представлення різноманітного використання людиною кульбаби: медицині, кулінарії, хімії, етнології, образотворчому мистецтві, озелененні тощо; у програмі Всеукраїнського семінару методистів із основ здоров'я обласних інститутів післядипломної педагогічної освіти, вчителем основ здоров'я Дяковим В. Г. було представлено майстер-клас, у якому учні 3(7)-х класів презентували результати міні-проєкту, спрямованого на впровадження екологічного використання мийних засобів у побуті, учениця 4(8) класу виступила з темою «Рівень забруднення р. Дністер»; досліджуючи екологічні питання, особлива увага приділялася екології харчування; гімназія вдруге взяла участь у Програмі «Healthy Schools: заради здорових і радісних школярів» і увійшла у фінал, де презентувала підсумки своєї діяльності, серед кейсів важливе місце відіграла тематика екологічного харчування, упродовж терміну Програми учасники освітнього процесу підкреслювали корисність вітамінів (фруктів, овочів), виконуючи різноманітні челенджі, презентуючи їх лікарські властивості, у контексті цього важливим заходом була організація проєктів у рамках Міжнародної програми eTwinning, а також створення еко-світлиці, у якій можна познайомитися з цілющими властивостями різнотрав'я та меду; захист ученицею 3(7) класу Зимною Ю. реферативної роботи на II (обласному) етапі конкурсу-захисту реферативних робіт для учнів 6-8 класів на тему «Шкідливість харчових добавок», де вона здобула друге місце; на уроках природничих дисциплін (біології, екології, фізики, хімії, основ здоров'я, географії) учителі Сопилюк Н. І., Лугофет О. М., Олексюк О. М., Горин Н. П., Дяків В. Г. розробляють та проводять відповідно

до змістової лінії навчальних програм уроки з екологічних проблем; учитель хімії Сопилук Н. І. провела екскурсії екологічною стежкою вздовж берега річки Дністер з метою виявлення та утилізації сміття; окремо варто виділити діяльність гімназії щодо впровадження напрямку STEM-освіти, яка носить інтегративний, практично спрямований характер, ефективність таких занять учителі презентують під час виступів на позакласних заходах, у підготовці та розробці проєктів, у контексті діяльності обласної творчої групи гімназія активно та ефективно розробляла та реалізовувала заходи STEM-напряму, так, учень 2(6) класу Савчинський І., створив три тематичні анімаційні серії, присвячені екології харчування і розмістив на Youtube каналі; діяльність туристсько-екологічної студії «Джерела» (керівник Горин Н. П.) спрямована на формування та розвиток компетентностей, пов'язаних з вирішенням питань екології у регіоні, поширенням екологічних знань серед жителів району та регіону, вмінням мирно співіснувати з природою; директор гімназії Войчишин О. Д. презентувала діяльність закладу з питань впровадження регіонального експерименту «ЕКО-школа» на засіданні онлайн-воркшопу обласної творчої лабораторії педагогічних працівників на тему «Реалізація інноваційного освітнього експерименту «ЕКО-школа: Еко-кейси Заліщицької державної гімназії»; у рамках реалізації завдань освітнього експерименту регіонального рівня «ЕКО-школа» діє обласна творча група, педагоги якої у своїй діяльності активно працюють над впровадженням інноваційних освітніх технологій, пов'язаних з екологічним та здоров'язбережувальним напрямком, її головою обраний Дяків В. Г., вчитель гімназії, працюючи над розробкою методичного забезпечення, творча група провела декілька засідань, за результатами яких розроблено програми курсу за вибором «Лікарські рослини» та гуртка STEM-освітнього напрямку, на сьогодні дані матеріали знаходяться на науково-теоретичній експертизі у науковців ТОКІППО; організовано проєкти, які реалізувала гімназійна спільнота, рухливі оздоровчі флешмоби, перерви, хвилинки у рамках проєкту «Healthy Schools: заради здорових і радісних школярів»; підготовлено та реалізовано командами восьмикласників та дев'ятикласників під керівництвом вчителя основ здоров'я Дякова В. Г. проєкти 8 серій з питань безпеки дітей у різних ситуаціях; відзначаємо успішну участь гімназистів під керівництвом вчителя української мови Пацарини Н. М., вчителя основ здоров'я Дякова В. Г., вчителів образотворчого мистецтва Брусяка С. В., Дяків О. І. у конкурсі «Безпека в житті – життя в безпеці», який постійно проводить обласне управління з надзвичайних ситуацій; до освітнього процесу постійно залучаються фахівці різних служб, пов'язаних із забезпеченням безпеки учасників освітнього процесу: управління з надзвичайних ситуацій, охорони здоров'я, поліції, соціальних служб тощо; гімназисти беруть участь у волонтерській діяльності, допомагаючи як соціально незахищеним категоріям населення, так і воїнам, які виконують обов'язок на сході України.

5. Розроблення та обґрунтування критеріїв, показників, рівнів ефективності формування інноваційного розвитку закладу освіти, готовності педагогів до здійснення такої діяльності.

Відповідно до програми II (концептуально-діагностичного) етапу інноваційного освітнього експерименту регіонального рівня «ЕКО-школа» визначено критерії та показники для дослідження ефективності використання методик формування екологічно безпечного та здоров'язбережувального освітнього середовища у закладах освіти Тернопільської області, що беруть участь в інноваційному освітньому експерименті регіонального рівня «ЕКО-школа», інноваційного розвитку закладу освіти та готовності педагогів до здійснення такої діяльності а саме: мотиваційно-цільовий, змістовно-операційний, регулятивно-корекційний.

Мотиваційно-цільовий критерій представлений такими показниками:

- потреба у творчій та інноваційній діяльності,
- цільова спрямованість педагога,
- ініціативність,
- вміння чітко визначати мету власної методичної та дослідницької роботи,
- критичність мислення,
- здатність відмовитись від стереотипів педагогічного мислення.

Показниками змістовно-операційного критерію є:

- варіативність педагогічної діяльності;
- творче використання результатів інноваційних досліджень,
- володіння методами педагогічних досліджень,
- особистісно-орієнтована взаємодія в освітньому середовищі,
- здатність розробити авторську ідею навчання.

Регулятивно-корекційний критерій об'єднує такі показники:

- аналіз результатів освітньої діяльності;
- рефлексивна діяльність;
- відповідальність за результати освітньої діяльності;
- прогнозування шляхів самовдосконалення професійної діяльності,
- здатність до проектування.

Охарактеризовано рівні прояву показників готовності педагогів до інноваційної діяльності (на основі дослідження Є. В. Макагон):

- низький рівень полягає у відсутності чи слабкій вираженості творчої активності; відсутності особистісно значимого ставлення до пошукової діяльності; несформованості цілей власної педагогічної діяльності; володінні переважно набором традиційних прийомів і методів навчання та виховання учнів; не використанні знань про організацію і проведення інноваційної діяльності; наданні перевагу завданням репродуктивного характеру; нездатності формувати індивідуальний стиль діяльності; низькій мотивації до участі в інноваційній діяльності (педагога спонукають лише мотиви обов'язковості); запереченні можливостей впливу даної роботи на подальшу професійну діяльність;

- середній рівень характеризується тим, що вчитель має певну установку на творчу взаємодію з колегами; бажання брати участь у пошуковій діяльності, але вона не завжди приносить усвідомлене задоволення; знання та вміння з творчої діяльності, які використовуються епізодично; орієнтацію на оволодіння

новими професійними технологіями, але використання творчих завдань часто носить епізодичний характер; здатність до співпраці в спільній творчій діяльності в повній мірі; не яскраво виражений творчий підхід до вирішення освітніх завдань; орієнтацію на пошук нової інформації при додатковому зовнішньому стимулюванні; прагнення до самоосвіти і самовиховання творчих здібностей, що не відповідає їх реалізації; розуміння сутності педагогічних інновацій, та це не завжди приводить до усвідомлення позитивного впливу інноваційної діяльності на успіх у професійній діяльності;

- високий рівень визначається стійкою творчою активністю і продуктивністю; прагненням творчо оволодіти професійними методами, прийомами, засобами інноваційної діяльності; утвердженням цінності творчості в педагогічному колективі; умінням ставити цілі інноваційної педагогічної діяльності; володінням технікою організації і проведення дослідно-експериментальної роботи щодо апробації та впровадження педагогічних інновацій; творчим використанням наявних педагогічних досягнень і моделюванням нового педагогічного досвіду; використанням власних оригінальних прийомів і методик; творчим перетворенням середовища розвитку учнів на основі власних інноваційних методик; використанням у педагогічній практиці засобів діагностики та корекції індивідуальних особистостей школярів, реалізації особистісно зорієнтованого підходу; самостійним пошуком нової інформації з метою саморозвитку; вмінням оцінити свій індивідуальний стиль і побудувати план педагогічної діяльності; здатністю до проєктування, рефлексії власного професійного досвіду.

Отже, екологічна компетентність виступає основною метою та результатом екологічної освіти, виступаючи інтегрованим показником якості екологічної освіти і включає результати навчання й систему ціннісних орієнтацій.

Література

1. Царик Л.П. Екологія: підруч. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. Рівень стандарту, академічний рівень / Л.П.Царик, П.Л.Царик, І.М.Вітенко. К.: Генеза, 2011. 96 с.

УДК 373.5.016:81'243

Власюк І. В.

аспірант кафедри англійської філології
Тернопільського національного педагогічного
університету імені В. Гнатюка,
вчитель англійської та німецької мов
Тернопільського НВК
«Школа-колегіум патріарха Йосифа Сліпого»
vlasiukvi@outlook.com